СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 25. Джерзи Ситі, Н. Дж., четвер, 31. січня, 1929. VOL XXXVII. No. 25. Jersey City, N. J., Thursday, January 31, 1929. THREE CENTS.

СМИТ СКЛАДАЄ ПОБАЖАННЯ ГУВЕРОВИ

ПОБАЖАВ ЙОМУ ЗДОРОВЛЯ, УСПІХУ І ЩАСТЯ. БАЛАКАВ З ГУВЕРОМ ЧЕРЕЗ ПІВ ГОДИНИ. РОЗМОВА МАЛА НАСКРІЗЬ СЕРДЕЧНИЙ, ПРИЯТЕЛЬСЬКИЙ ХАРАКТЕР.

МІЯМІ БІЧ, Флорида, 30. січня. — Бувший говернор Смит відвідав сьогодня вибраного президента Герберта Гувера, свого противника з виборчої кампанії.

Оба вони привиталися сміючись і сміючись розійшлися. Разом зі Смитом відвідали Гувера: Джан Дж. Ресков, голова Народного Демократичного Комітету, і Вилієм Л. Кенні, особистий приятель Смита.

Підчас розмови не торкався ніхто політичних питань, а тільки говорено про ріжні комічні сцени з часу виборів. Гувер розповідав, як йому вручили в презенті здоровезного пацюка і всадили до вагона, а Смит розповідав про свої клопоти з когутом.

Як Смит так і Гувер здержалися від коментарів і не подали пресовим представникам ніяких подробиць ні вражінь з тих відвідин.

Смит титуловав Гувера: Містер президент, а Гувер Смита — говернор.

АВІЯЦІЯ ПОСТУПАЄ.

ДОМАГАЮТЬСЯ ПОШИРЕННЯ ВОЗДУШНОЇ ЛІНІЇ НА ЛАТИНСЬКУ АМЕРИКУ.

НЮ ЙОРК, 30. січня. — Генеральний постместер Герри С. Ню виголосив бесіду підчас бенкету, в якім взяло участь 1,000 мущин і жінок, летунів і тих, що зацікавлені воздушною плавбою. Між присутними були летуни з „Квесчен Марк" і Миссис Флойд Беннет, жінка померлого летуна, що ратував летунів з „Бремен", та Амелія Ергарт, що перелетіла океан. Тим послідним справлено овацію і обдарено їх квітами.

Постместер Нью підніс, що летунська почта функціонує тепер у Злучених Державах як день так ніч. Маємо 23 воздушні лінії, які обслугують 100 великих міст. Американські літаки пролітають денно 30,000 миль.

Але все те не вистарчає, бо треба повести нові лінії до Канади, а головно до країв Центральної і Полудневої Америки, бо в противному разі Злучені Держави не видержать у тих краях торговельної конкуренції з боку инших, европейських держав.

Д-Р РЕЙ Л. ВІЛБУР У КАБІНЕТІ ГУВЕРА.

СЕН ФРАНСИСКО, Каліфорнія, 30. січня. — З достовірного жерела подають, що Гувер запропонував портфель секретаря внутрішних справ д-рови Рей Л. Вилбурови, президентови университету в Стенфорд. Вилбур приняв пропозицію.

НОВА МАШИНА ДО ГОЛОСОВАННЯ.

НЮ ЙОРК, 30. січня. — Самуель Р. Шуп і його син Рензом Ф. Шуп робили проби з новим винаходом, що уявляє собою електричну машину до голосовання. Машина та важить усього 300 фунтів, коли дотеперішні, що їх уживано при голосованню, важили 670 фунтів. Новик, що не обзнайомлений з машиною, зможе віддати свій голос правильно за 15 секунд.

РЕКОРД КУЛИДЖА.

ВАШИНГТОН, 30. січня. — Президент Кулидж осягнув цього року рекорд в публичних мовах, бо виголосив їх аж 20.

ПІДНЕСЛИ ЗАРОБІТНЮ ПЛАТНЮ.

ТИМ, ЩО ЗАНЯТІ ПРИ ПЕНСИЛВЕНІЙСЬКІЙ ЗАЛІЗНИЦІ.

ФИЛАДЕЛФІЯ, 30. січня. — Вислідом конференції, яка відбулась у Филаделфії між представниками екзекутиви пенсилвенійської залізниці і робітниками, було те, що піднесено річну платню робітникам цеї залізниці на $3,500,000. Рішення входить в силу з днем 1. лютого с. р. Скористає з нього 36,000 робітників. Одним з них підвищено платню з 78 на 82 центи на годину, а другим з 70 на 74 центів.

ПРОТИ ПАСИФІЗМУ.

ВАШИНГТОН, 30. січня. — Сенатор Фридерик Стівер з Орегон говорив на конференції жінок про американську фльоту, заявляючи, що вона є другорядною, а щодо військової вартости, треторядною у світі. Стівер обороняв будову сильної фльоти, називаючи всяку пасифістичну пропаганду абсурдом.

МЕННІНҐ КАПІТАНОМ „АМЕРИКИ".

А ФРАЙД БУДЕ ОБІЗДЖАТИ АМЕРИКАНСЬКІ МІСТА.

НЮ ЙОРК, 30. січня. — Геройську залогу, що виратувала потопаючих з корабля „Флорида", витають далі в Ню Йорку при ріжних оказіях, вручаючи офіцирам і мужві рівнож і грошеві подарунки.

Юнайтед Стейтс Лайн заявила, що багато міст зголосилося з проханнем, щоби відпустити капітана Фрайда і дати йому нагоду відвідати инші міста й розповісти там про послідну геройську подію. Супроти того компанія дає відпустку капітанови Фрайдови, а його місце на кораблі „Америка" перебере молодий офіцир Меннінґ, що кермував лодкою, яка спасла потопаючих. Меннінґ має всього 32 роки і є наймолодшим офіциром зі всіх, які колинебудь командували кораблем такої поемности як „Америка".

КОНФЕДЕРАТ У КОНҐРЕСІ.

ВАШИНГТОН, 30. січня. — В палаті послів поздоровляли посли Чарлза М. Стідмена з 81-шим роком життя. Стідмен це одинокий конфедерат-ветеран у конґресі, в якім засідає вже 23 роки. Каже, що здоровля завдячує Божому Провидінню і тому, що купається тричі на день та миє руки денно не менше як 10 разів.

Стідмен служив під командою генерала Лі. Був три рази ранений.

ЗАБИРАННЯ ГОМСТЕДІВ В АЛБЕРТІ.

В 1928 забрано в домініяльнім уряді в Едмонтоні 3,369 гомстедів і 134 жовнірських ґрентів. Се найбільше число гомстедів, яке коли взято через згаданий уряд. Оттак в 1927 р. через едмонтонський уряд забрано 1,345 гомстедів і 89 жовнірських ґрентів. Подібний зріст руху з землею занотували в Алберті, головно в Ґренд Прейрі і Піс Рівер.

НЕЗВИЧАЙНИЙ ПЛІТ.

На острові Боркум, що лежить на Північнім Ледоватім океані, має один рибак огороджене своє подвіре дивним плотом. У тім плоті нема колів ні штахет, а збудований він цілий з костей кита, що є, як відомо, найбільшим морським звіром. Другого такого плота не має мабуть ніхто у світі.

РОГАТА ДИТИНА.

У шпиталі в Лодзі вродився дивогляд-дівчинка, що має на голові два нарости — ґейби роги, повикручувані ноги й руки та отверті груди. Підчас операції дитина померла.

ЗАСИПАНІ СНІГОМ.

У косівськім повіті вертали оноді з високої полонини Гуцули з вівцями. Нагло зірвалася сніговиця і вони мусіли задержатися в дорозі. Тимчасом сніг не переставав падати і до рана вони всі майже були засипані. Якби не поміч, що надійшла від свояків, булиб усі замерзли. Скостенілих забрали на ноші і занесли до хат.

НАЙЧЕСНІШЕ МІСТО.

Як відомо — кожне велике місто є осідком всякого рода злочинців і опришків. Виїмок становить тільки столиця Швеції, Стокгольм, у якому за цілий 1927 р. було сього 2 морди, тай то в нападі божевілля, і 4 напади грабункові. Окрім цього записала поліція на протязі року 211 обманств та 702 малі крадіжки. Цікаво, що дуже богато було в Стокгольмі шахрайств в обезпеченнях від огню: їх число доходить до 1,100. А всеж — як далеко до тої столиці хочаби нашому Львові, де щоденно поліція занотовує по кільканадцять злодійств та щонайменше один або й два морди.

КРАЖА 10 МІЛІОНІВ ЦЕГОЛ.

У Москві відкрили — як пише „Рабочая Газета" — великі зловживання при „Мосстрою", що мав підприємство при великих будівлях. „Підрядчики", що наняли з артілі підмосковських сіл робітників, мали порозуміння з візниками і тими, що відбирали цеглу, так, що частину матеріялу відпродували на власний рахунок. Таким робом накрали 10 міл. штук цегли, з якої побудували чимало домів у Москві. Тому, що на инші будівлі забракло цегли, будова деяких фабрик відкладена. 100 осіб стане перед судом за злодійство.

КОТИ ЗІЛИ ДИТИНУ.

Марина Мазепа, наймичка офіцира у Львові, породила дитину. Не знаючи, що з дитиною зробити, поклала її в пивниці і пішла до шпиталя на клініку. В ночи збіглися до дитини коти і стали пирувати. Кождий кіт тягнув дитину для себе і так витягли аж на вулицю. Рано знайдено трупа дитини, майже цілком зїдженого.

ВАЖНЕ ДЛЯ ВП. ПП. СЕКРЕТАРІВ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА.

Сим повідомляється Вп. пп. Секретарів відділів У. Н. Союза, що висилка календарів на рік 1929 для членів У. Н. Союза вже розпочалася і що вже вислано календарі на адреси пп. Секретарів для слідуючих відділів:

Вислано почтою 29. січня: Від. 168, 206 (2 п.), 209, 211, 223, 229.

Вислано експресом 29. січня: Від. 102 (4 п.), 106 (2 п.), 136 (2 п.), 139, 146 (2 п.), 165 (2 п.), 175 (2 п.), 179 (2 п.), 183 (2 п.), 218 (3 п.), 220 (2 п.), 221 (5 п.).

Котрий би зі згаданих відділів не дістав з якоїсь причини посилки до 10 днів від дня вислання календарів, нехай повідомить Адміністрацію Свободи.

ПОЛЬЩА БОЇТЬСЯ ВИШИВАНОГО.

Останніми днями польська преса дуже обурюється приїздом до Живця (в західній Галичині) полк. Василя Вишиваного, бувшого австрійського архикнязя Вільгельма Габсбурґа. Полковник Вишиваний прибув до Живця відвідати свойого батька Стефана. Польська преса домагається його виселення та твердить, що він стоїть якийсь час на чолі Української Військової Організації в Берліні (?)

КУРС УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В РИМІ.

В фашистівськім органі „Месажеро" поміщено оповістку Інститута для Східної Европи про відкриття курсу української мови. В оповістці вказано про велику вагу того першого в Італії курсу, як з огляду на теперішнє, так і на будуче положення сього краю (України!) з широким призначенням. Курс має вести проф. Гриненко з Великої України.

КРАДІЖ РЕМБРАНДТА.

В Москві вкрали пять цінних образів, в тім „Христа" Рембрандта.

МАННА.

Вчені уже віддавна ломили собі голову над питанням, що було та манна, котра блукаючих в пустині Жидів спасла від смерти. Вгадували, що то був мабуть відірваний і вітрами принесений сок з якихсь дерев, що, випливаючи з дерева, твердне, як приміром сок з нашої черешні, вишні, або сливки. В Азії справді знайшли дерева, що дають сок, яким чоловік може поживитися. Один швайцарський учений, котрий досліджував синайський півостров, пише: В синайській пустині й околицях росте корчоватe дерево, передівсім рід тамарисків, яке видіяе з себе теч, котра застигає малими кульками і містить в собі 80 процент всякого рода цукрів. Тамошні мешканці збирають цю манну і подають як ласощі до столу. Бедуїни збирають манну в бляшані коробки і продають подорожним як біблійну манну. Є багато инших манновик рослин, які ростуть поза межами пустині, тому правдоподібно пустинні вітри зривали й уносили манну вгору, яка потім падала з неба на землю.

САСКАЧЕВАН ХОЧЕ ПРИРОДНИХ БОГАЦТВ.

Либерали, консерватисти і прогресисти в соймі Саскачевану подали собі руки 9 січня, ухвалюючи однодушно резолюцію, щоби правительство провінції дальше натискало на домініяльне правительство, щоби воно без дальшого проволікування передало в розпорядимість провінції її природні богацтва.

ЗАГРАВ СОБІ ПОХОРОННИЙ МАРШ.

Незвичайний випадок стався в Стенеке, в Бельгії. Там відбувався концерт легкої оперової музики. Бандою диригував добре відомий бельгійський композитор Ван Гов де Ст. Пол. Він спинив нагло веселу музику і казав заграти похоронний марш. До кінця маршу він диригував досконало, а коли марш скінчився, диригентови випала батута з рук і він сам повалився мертвий. Здогадуються, що він серед концерту почув надходячу смерть і зібравши всю силу волі, відіграв собі ще похоронний марш.

КАПЕЛЮХИ ВЕЛИКОЇ АРТИСТКИ.

Одна з найбільших французьких артисток Сесіль Сорель, що недавно продала на ліцитації всю свою історичну збірку меблів, закінчила довший процес за... капелюхи. Фірма Левіс постачала їй до всіх її вистулів капелюхів. Це тривало 9 літ. Сорель не платила за цей час рахунків. Коли прийшов рахунок, артистка заявила, що не заплатить його, бо фірма повинна ще доплатити їй за те, що вона рекламувала її на сцені і на театральних програмах. Всеж таки в одним з листів вона написала фірмі, що готова заплатити за кожний ношений нею капелюх 100 фр. Суд узяв цей лист за підставу присуду в процесі і артистка заплатить за 81 капелюхів 81,000 франків.

ПРОТИ ПАДАЧКИ.

В тих днях фармер Фіцсімон, який в Африці веде велику годівлю вужів і галюк, проголосив світови, що винайшов лік на падачку. Свого часу він довідався, що один Американець, хорий на падачку, перестав на ту хоробу слабувати після цього, як вкусила його гадюка. Фіцсімон звернувся до лікарів і вони почали робити подібні проби на хорих. Показалося, що дійсно ті хорі, яким впущено в кров гадючу їдь, виздоровлювали. Лікарі сподіються, що скоро падачка перестане бути небезпечною хоробою.

НАГОРОДИ ЗА ВИНИЩУВАННЯ ВОРОН І СОРОК.

Вилій Гал, Ватсон, Саск., зібрав 1,445 яєць і 5,216 ніг, за що дістав першу нагороду в сумі 100 долярів.

В компетиції взяло участь 4,412 осіб в Саскачевані, які знищили минувшого літа 696,201 яєць і 239,9922 ворон. Кампанія була дуже вдатна.

Слідуючі Українці дістали нагороди: М. Зелений, Рокстон, пята нагорода — 40 долярів, А. Галган, Дана, девята нагорода — 27 долярів, Р. Ланічек, Найдорф, 13-та — 22 доляри, Ф. Токарчук, Рама — 20 долярів, Н. Деркач, Айтуна — 11 долярів, Н. Дунаєнко, Сквер Гил — 6 долярів.

БОЛЬШЕВИКИ БОЯТЬСЯ АКТИВНОСТИ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО РУХУ

ВОНИ ДУМАЮТЬ, ЩО НЕГАТИВНА ВІДПОВІДЬ ПОЛЬЩІ НА ЇХ ПРОПОЗИЦІЮ ПІДПИСАТИ ПАКТ КЕЛОГА, ЗВЯЗАНА З НАДІЄЮ НА ЦЕЙ РУХ.

БЕРЛІН (Німеччина), 30. січня. — Московський кореспондент німецької газети „Берлінер Тагеблят" Шеффер повідомляє, що большевики дуже занепокоєні збільшенням активности українського національного руху. Вони думають, що невдача Літвінова з предложенням Польщі підписати противоєнний договір, свідчить про те, що в Европі готуються до активної акції проти радянського союза.

Радянська влада говорить, що на Україні все більше зростає підпольна діяльність націоналістичних груп. Большевики запевняють, що в „русько-українських" колах Берліна вже лаштують урядовців для майбутньої „вільної української держави".

ГОЛОД НА УКРАЇНІ.

ДОПОМОГА ГОЛОДУЮЧОМУ НАСЕЛЕННЮ ВЕДЕТЬСЯ ХАОТИЧНО. ПЛЯНИ ЇЇ МАЛО ВИКОНУЮТЬСЯ.

БЕРЛІН (Німеччина), 30. січня. — Московська „Правда" повідомляє з Харкова, що в трох округах України, охоплених найлютішим голодом, Червоний Хрест годує 90,000 дітей. Дорослому населенню голодних районів видається допомога зерном та бараболею.

Одним із заходів по боротьбі з голодом пляновано видавати позички під заставу худоби. Але обслідування показало, що в цьому відношенню мало що робиться. Сільсько-господарські товариства ще й досі не склали реєстрів господарств, що потребують допомоги. Тому використано лише 3% усіх кредитів, які асигновано на цю ціль. Радянські установи не виконують своїх зобовязань по доставці корму для худоби. Таксамо й в инших заходах по боротьбі з голодом панує нелад.

ВІДГУКИ ЗАГИБЕЛІ „ІТАЛІЇ".

РОСІЯНЕ, ЩО НА „КРАСІНІ" КЕРУВАЛИ ВИПРАВОЮ ДЛЯ ВРЯТУВАННЯ ЗАЛОГИ ПОВІТРОПЛАВА, ТЕПЕР ЇДУТЬ ДО РИМУ.

МОСКВА (СССР.), 30. січня. — Бувший начальник виправи „Красіна", професор Самойлович, летун Чухновський, що відшукав залогу „Італії", та доктор Средневський, який був на „Красіні", їдуть до Риму. Вони запрошені туди італійським урядом, щоби дали свої зізнання перед комісією, яка розсліджує загибіль „Італії".

Чухновський знайшов на леду двох Італійців, що йшли зі Шведом Малгремом, який загинув у дорозі, тому його свідчення будуть дуже важні у звязку з ріжними чутками, що кружляють навколо смерти молодого шведського вченого.

30,000,000 НЕГРАМОТНИХ ЖІНОК.

ЦЕ ТАК СТОЇТЬ СПРАВА З ГРАМОТНІСТЮ СЕРЕД ЖІНОЦТВА В СССР.

ЛЕНІНГРАД (СССР.), 30. січня. — Всі заходи зменшити неграмотність серед жіноцтва в СССР. не дали позитивних наслідків. Велика більшість жіноцтва не вміє ні писати, ні читати.

За останні роки трохи вивчено читати да писати яких два й пів міліона жінок, але позатим залишаються ще десятки міліонів неграмотними. Це заявляють промовці на жіночому конгресі, який тепер відбувається в Ленінграді.

ЛІКАРСЬКЕ ДИВО.

ЧОЛОВІК БЕЗ ЖОЛУДКА ЇСТЬ РЕГУЛЯРНУ СТРАВУ І ПОЧУВАЄ СЕБЕ НЕ ЗЛЕ.

ЛОНДОН (Англія), 30. січня. — Медичний світ зацікавлений чоловіком, що, не маючи жолудка, їсть правильну страву й виконує легку роботу. Притім він почуває себе не зле.

Вісімнацять місяців тому йому вирізали жолудок, залишивши лише певні желези. Ця операція була лише слабою надією на врятування йому життя. По двох тижнях після операції він вже міг їсти регулярну страву і з того часу почуває себе добре.

РІВЕРА ЩЕ РАЗ ПЕРЕМІГ.

В ЕСПАНІЇ ВГАМОВАНО В САМИХ ПОЧАТКАХ ПОВСТАННЯ, ЩО МАЛО ЗАХОПИТИ ВСЮ ДЕРЖАВУ.

МАДРИД (Еспанія), 30. січня. — Ще один черговий заговір проти диктатури Прімо де Рівери своєчасно викрито й здушено. В невеликому місті, що положене 100 миль на південь від столиці, підняв повстання один полк легкої артилерії. Повстанці захопили місто і панували в нім кілька годин.

Гармати були поставлені у відповідних стратегічних місцях і повстанці контролювали деякий час всією комунікацією, разом зі залізницями. Але їх не підтримали війська в инших містах, як було пляновано заговірниками, а тому Прімо де Рівера легко вгамував повстання в самих його початках. Уряд запевняє, що в найблизчі три дні буде привернений повний спокій по всій Еспанії.

АМЕРИКАНІЗАЦІЯ БЕРЛІНА.

ДЖЕЗ ВСЕ БІЛЬШЕ ЗАХОПЛЮЄ БЕРЛІНЦІВ, УСУВАЮЧИ МУЗИКУ ВАҐНЕРА.

БЕРЛІН (Німеччина), 30. січня. — Джезоманія захопила Берлін немов епідемія. Німецька столиця, що разом з Віднем була найвидатнішим музичним центром, тепер цілковито захоплена крикливими мельодіями джеза.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES. Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.7[illegible]	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СВЯЩЕНИК ПРО РОБІТНИЧІ СПРАВИ

о. Джан А. Райен це католицький священик, професор університету і автор многих творів з поля моральної теольоґії і економії. Відомий він ще й зі своєї боротьби з соціялізмом, яку то боротьбу проводить він устно, публичними дискусіями і письменно, присвячуючи цьому більшу частину своїх численних публікацій.

Того о. Райена запрошено на відчит з рамени Бруквуд Лейбор Каледж в Катона, в нюйорськім стейті. Це той самий каледж, про який висказався перед кількома днями президент Американської Федерації Ґрін, що робітники не повинні давати жертв на нього, бо там викладають професори-комуністи. Той саме каледж запросив до себе на виклад католицького священика і противника соціялізму, щоб він говорив про робітничі справи.

о. Райен дійсно прибув і говорив на ту тему. І отверто і щиро висказав свої погляди, критикуючи в першу чергу Американську Федерацію Праці за те, що замало дбає про охорону і добро робітника. Він ствердив, що послідна конвенція Американської Федерації Праці була для робітників одним великим розчарованнєм, бо вона навіть не зробила в справі інджонкшен того, що зробили сенатори Норрис, Блейн і Волщ. Конвенція не порробила рішучих заходів в справі переведення організації автомобілевих робітників ні того, щоби поширити своє членство. Виходить, що Американська Федерація Праці так засліплена теперішнім добробутом, що її лідери не думають проявляти якоїсь більшої активности.

о. Райен говорив рівнож про чергові робітничі завдання. І тут підніс він дві дуже важні справи, які не повинні сходити з робітничої програми. До тих справ зачисляє він змагання до такого законодавства, що забезпечує робітника на случай безробіття, а рівнож і боротьбу за пятьдневний тиждень праці. Разом з тим він звернув увагу робітничих лідерів на ту обставину, що робітництво переживає тепер критичну хвилю. Супроти зросту компанійних юній, мусить робітництво змагати всіми силами до скріплення своїх юній.

Такими словами звертається до робітництва отсей визначний католик, священик і професор університету, теольоґ і суспільний діяч. Заговорив як світлий муж, що не лякається критики з права ні з ліва, який має характер і відвагу говорити те, що уважає за слушне, виходячи з того становища, що священик поза престолом має ще й інші завдання, звязані з суспільним життєм. А до тих завдань належить і те, щоби розуміти робітниче питання і допомагати його слушній і здоровій розвязці.

Д-р Остап Грицай.

ЗЕЛЬМА ЛЯҐЕРЛЄФ

В 70-ліття уродин найславнішої письменниці сучасної Швеції.

„Ми, справжні сини землі, добудемо перемоги. А земля розкриється перед нами в усій своїй красі. І буде в нас від неї краса, насолода, знання і здоровля..."
З роману „Чуда Антихриста".

Дня 20. листопада м. р. шанував весь культурний світ 70-ліття уродин шведської письменниці Зельми Ляґерлєф (Selma Lagerlöf). Не одинока вона письменниця в доволі багатій шведській літературі. Перед добули чимало розголосу в Европі, головно в Німеччині, шведські оповідачки Фредеріка Бремер, Емілія Фліґаре-Карлен, Марія Софія Шварц, Шарлотта Лефлер і письменниця **Еллен Кей,** не згадуючи вже про цілий ряд инших. Але ні одна з попередниць Зельми Ляґерлєф не стала такою письменницькою величю і славою своєї вітчини, як вона. В р. **1907.** відзначено її наданням **почесного докторату** університету в Упзалі, а два роки пізніше Ляґерлєф одержала літературну **нагороду Нобля.** Її твори поширені в Швеції в міліонах примірників, а в Німеччині, Франції та Анґлії належать до найбільше читаних. До її хутору **Марбака** — в середущій Швеції, в країні Вермлянд — мандрують рік-на-рік сотки цікавих земляків і чужинців, щоб поклонитися славній оповідачці, а шведські пароходи прибірають собі залюбки одно з імен її героїв як назву. Білий палац сімдесятьлітньої пані хутору в Марбака це наче національна святість Швеції. В ньому гостювали вже й королі, принци й дипльомати, а передовсім журналісти з усього світа, а старенька письменниця ще й сьогодня здорова і кріпка, мов Валькіра яка, і як зима та літо ще завжди працює що-дня від рана до вечора — без утоми. Вона, — Зельма Ляґерлєф, що завжди проповідала любов до людини, до її землі і її світа. Вчила людей радіти життям і його трудом і накликувала до них єднатися радісно і всеціло, поки світить нам сонце, мріють блакитні небеса, шумлять свою казку зелені ліси, а душа в людині вигукує своє бадьоре:

— Творім життя, поки ясний день!

Попередниці нашої письменниці малювали у своїх творах життя таким, яким воно є в сірій буденщині. Розповідали нам про таких і таких то людей, як вони билися з життям і його припадками, перемагали буденщину або ставали її жертвами, кохались і вінчалися, розставались і страждали, а все так, як там уже судилося по волі сірої буденщини, бо всі вони були теж здебільшого буденні люде. І от світ призабув сьогодня богато з цих творів попередниць Зельми Ляґерлєф, а в майбутньому призабуде їх може ще більше. Фінляндка Бремер, пані Фліґаре і пані Шварц це були колись добре відомі письменниці, їх романи друкувались в ріжних журналах культурного світа, а не знати їх імен — було соромом для освіченої людини. Але сьогодня живуть вони тільки в памяти літературних критиків і дослідників, підчас коли твори Ляґерлєф знає і кожний шведський мужик і кожна шведська дитина, а скандинавський матроз — усе одно, Данець, Норвежець чи Швед — не поїде скорше в свою дорогу, поки не возьме з собою кілька її оповідань. Бо письменниця Ляґерлєф любить залюбки співати радісну пісню великого життя. Розмальовуючи душу людини, видвигає вона в першу чергу те, що в людині найсильніше, найкрасше і найбільш творче, і протиставить те все тупому животінню буденщини як визвольний чинник в людині. Ляґерлєф зображує людину в її звязку з иншими, і поширює так тісний круг життя одиниці її обєднаннєм з широкими масами і во благо широких мас. Вона бачить весь світ з усіми його народами у прообразі одної великої Христової родини, яка спільно працює над двигненням світа з темряви варварства, межиусобиць, соціяльних нерівностей і вродженої ненависти людини до людини. Яким бути світові, як жити людині, щоб вона була щаслива і морально добра заразом? Ось велике питання Зельми Ляґерлєф. Мораль у Зельми Ляґерлєф — це спосібність жити в обєднанню з иншими во благо собі і во благо всім, а притім тільки й виключно з погляду на це наше туземне життя, бо воно в нас одиноке і тому найважніше. Людинаж в усьому, у своїх добрих і злих прикметах — дитина смертної, грішної землі. Як жеж їй тому занедбувати, нехтувати її во імя якогось засвітнього неба?

— „Земля, земля! — каже в романі „Чуда Антихриста" **(1897)** один з його героїв, соціяліст Гаетано Аляґона — ми соціялісти любимо її. Ми обожаємо святу землю, ту бідну, поневіряну матір, яка горює зза того, що її діти конечно хотілиб до неба...

І щоб показати всю животворність, весь чар і всю силу звязку людини з землею, Ляґерлєф розмальовує пригоди своїх героїв в як найтіснішім обєднанню з країною, до якої вони належать. Зосереджує в їх духовости всі ясні і темні сторони рідного середовища. Виводить на овид оповідання і фантастичний світ казок і переказів рідної країни. І творить так найчудовіші пісні про все, що прапервісне і прадідне в людині, що їй найрідніше і в цьому життю найближче.

Так передовсім у славнім, першім романі шведської поетки п. н.: **„Goesta Berling"** (чит.: Єста), що появився в 1891 р. Нашій письменниці було вже 34 років тоді, коли вона його написала. Урodж. **20. XI. 1858 р.** у згаданому вже хуторі Марбака як дочка королівського офіцира у вермляндськім полку, вона упродовж усеї своєї молодости проживала в батьківській хаті, надихуючись у щерть чудово гарною природою рідного Вермлянду, зокремаж славними в цій країні лісами й озерами. Це захоплення красою вермляндського краєвиду полишило незатерті сліди в усій творчости письменниці, а також само її захоплення шведськими казками й переказами, яких маленька Зельма наслухалася безліч від своєї старої бабуні в Марбака. На третьому році життя вона попала у важку, паралітичну недугу, з якої опісля вийшла, але з огляду на дуже нарушене здоровля не вчилась потім в ніякій прилюдній школі, тільки в хаті. Про те, щоб стати письменницею, думала вже, маючи всього сім років. Але до того було ще дуже далеко! Згодом же треба було подумати й над вибором якогось фахового звання, бо батько був зважди в матеріяльних клопотах, і хутір Марбака довелось у кінці продати в чужі руки. Цю продаж рідної хати назвала письменниця опісля найболючішим пережиттям своєї молодости, вона не забувала про неї ніколи, а коли перші письменницькі твори принесли їй не тільки славу, але й великі зарібки, Зельма за добуті пером гроші відкупила хутір Марбаку з чужих рук і — як зазначено — живе на ньому до сьогодня. Покінчивши щойно на 23-тому році життя ліцей і вчительський семинар у Штокгольмі, молода дівчина стала вчителькою в місті Ляндскрона, причім годиться зазначити, що вчила знаменито і була дуже люблена ученицями. Та це „фахове" звання всетаки не мало полишитися фаховим званням її життя. Творчий дух в молодої жінки пробуджувався раз-у-раз. Після десятка літ в учительській службі, Ляґерлєф, користаючи з розписаного конкурсу на літературний твір в жіночому журналі "Iduna", післала туди перші розділи свойого (тоді ще не викінченого) роману „Єста Берлінґ" і одержала першу нагороду. Це і швидко промостило їй дорогу до европейської слави. Коли „Єста Берлінґ" появився в цілости, то найславніший тоді европейський критик, Данець **Юрій Брандес,** похвалив його одушевленими словами, а ґеніяльна землячка письменниці, Еллен Кей, назвала наш роман „обявлінням нового духа й нової краси". Незабаром Ляґерлєф змогла покинути посаду вчительки, бо одержала значну королівську стипендію на подорож у світ для доповнення знання і образовання, підчас якої вона звиділа Італію і Схід. Артистичним плодом цеї подорожі письменниці були незабаром два дальші, теж дуже відомі романи: **„Чуда Антихриста"** і **„Єрусалим" (1901/1902)** та збірка: **„Леґенди про Христа",** одно з найкрасшого, що написала Зельма Ляґерлєф. А у продовж дальших десятиліть до сьогодня вона написала ще цілий ряд **найцікавіших романів і коротких оповідань,** між иншими книгу п. н. **„Чудесна подорож малого Нільса Гольґерсзона з дикими гусками",** де в прегарний півказковий спосіб описана ціла Швеція в усій її красі й ріжноманітности краєвидів, історії, ґеоґрафії, фльори, фавни, господарства і життя людини. Та чи Швецію вона розмальовує чи Італію чи Єрусалим, усюди Зельма Ляґерлєф співає радісну пісню великого життя, всюди наклиқує вона до нас:

— Творім життя, поки ясний день!

Тим вона як перша в літературі своєї епохи обновила традиції **людини геройської.** Людини, що жиє повним життям, не жахається нічого й не втікає перед нічим, почуває насолоду свідомости всіх своїх сил і талантів, прикмет і спромог, що здобуде, тим радується, а чого не добуде, тим не турбується, збіраючи сили до дальшого веселого бою життя. Притім одначе дуже важно підкреслити, що ні людини ні життя не ідеалізує Ляґерлєф ніде. Малюючи в романі „Єста Берлінґ" веселе життя-гуляння дванацяти шведських кавалерів на замку Екебі — з них один це власне Єста, бувший парох, поет, гуляка, пияк, коханець гарних жінок і неустрашимий лицар — вона зображує нам цих людей і з усіми їх пороками, гріхами, злими пристрастями й пожалування гідними немочами. Це людське, і нема чого цього соромитися. Але ми булиб тільки пів людьми, ми не булиб героями життя, колиб не зважилися на боротьбу з нашими немочами. І так і одчайдушний гуляка Єста Берлінґ пізнає вкінці, що йому треба шукати щасливости життя не тільки в гулянню, але й у праці в користь людей, він ураз зі своїми товаришами покидає лицарське життя пирів, танців, ловів і любощів і береться до простої роботи, але не як здесперований аскет, а як радісний творець нового, може красшого щастя душі. Все видвигнене поеткою непомітно у сферу життєвого геройства, а богацтво геройських традицій і переказів Швеції тут таке, стільки найкрасших постатей з життя, з мітів, з леґенд, з казок, з цілого минулого Швеції, що можнаб писати про цю книгу цілий ряд книг, а всетаки не вичерпати всього. — Колиж тут соціяльний момент зазначується щойно при кінці, то в романі „Чуда Антихриста" письменниця з усею свідомістю соціяльної ідеї розмальовує на тлі італійського середовища творчу роботу людей, обєднаних під прапором спасенного соціялізму, що зображений тут як другий Христос, але Христос, що не вказує на небо, тільки на землю як ціль людської творчости (тому: Антихрист). — А роман „Єрусалим" — це історія одної шведської кольонії в Єрусалимі, що утворилась тут з еміґрантів, заманених сюди тугою за життям по думці науки Христа, слідами Його колишньої життєвої дороги. Але і тут кінець-кінців не виходить ніяка аскеза, а навпаки: люде переконуються, що не треба аж Єрусалиму до того, щоб служити гідно Христовій ідеї, бо їй можна таксамо гарно а може ще красше служити в рідній країні, якщо тільки всі люде обєднані ідеєю спільного труду во благо всіх в рідному околі.

І тут творчість цеї ґеніяльної жінки звязується з великими ідеями нашого часу.

Про численні другі твори нашої письменниці розповім читачам „Свободи" колись при иншій нагоді.

В. Будзиновський.

ТІ, ЩО ЗНАЛИ ЙТИ НА СМЕРТЬ

(Історичне оповіданне).

(8)

Радзівіл наочно доневнився, що козацький табор булоби дуже тяжко взяти приступом. Приступу до него боронила ріка Сож, оперізуючи собою майже цілий табор. Лише в однім місци на невеликій просторони се опоясаннє, було прірване шийкою сухого ґрунту. Сі ворота до табору були заставлені глибоким ровом і високим валом. Кіннотою не вдіявби тут нічого. Піхоти згинулоби богато, закиб вона взяла укріплену шийку, ведучу до табору, оперізаного рікою і її багнистим берегом. Щоби взяти табор Подобайла, Литовці мусілиби перекинути на той бік всю свою гармату і табор збомбардувати. Оглянувши цілу долину й окружаючі її ліси, придивившися противному берегови, Радзівіл, хоч бачив усі ті трудноші, рішився вдарити на Подобайла і рознести його таки зараз. Вернув до свого війска і видавши приказ бути готовими до походу скоро займеться на світ, ляг спати. Засипляючи, в полусні вирізував до решти недобитків Подобайлівців, бо не сумнівався, що з Подобайлового війська не спасеться ніхто. Подобайло, засівши табором в обручі ріки, сам відрізав недобиткам, як які ще будуть, дорогу до побігу.

Коли стало сіріти, литовське війско рушило, так як досі йшло, водою і сухопутю. Сухим шляхом пішли на Лоїв кіннота, гармата і возовий табор. Піхота, самі Німці і Мадяри, сіла на байдаки. Її отаман Ґонсєвскі дістав приказ причалити під Лоєвом до противного берега, під охороною гарматного огню підійти по змозі як найблизче до Подобайлового табору і просто него висипати шанці. Під охороною тих шанців перевеҁеноби на той бік Дніпра гармату і решту війска.

Кіннота й гармата, що йшли під проводом самого князя, станули в Лоєві вже в полудне. Князь поставив одну батерію на згарищах вамку і став палити на той бік. Козаки-ж собі стали відповідати гарматною пальбою. По хвили гармати замовкли, бо обі сторони зміркували, що відстань завелика і, лише порох марнується. Радзівіл надіявся, що байдаки з піхотою прийдуть під Лоїв найдалі за дві-три години по його приході. Але вони загаялися і надійшли аж смерком.

Коли до Лоєва прийшло Радзівілове війско, козаки Подобайла зараз вгадали, що воно схоче тут пробратися на їх бік. Козаки знали, що беріг край саміської ріки годі обсадити, бо в хвили, коли надпливе ворожа піхота, козаків зігналаб з берега поставлена в Лоєві литовська гармата. На добавок на байдаках були гуляйгороди, себто високі стіни з грубих дубових дощок, яких мушкетна куля не пробє. За тими стінами ворожа піхота булаби цілком безпечна і вистрілялаби козацьких оборонців берега. Отже козаки взялися на спосіб. Рішилися часть литовської піхоти впустити на свій беріг, але тільки по лінію, до якої сягали гармати Радзівіла. Полишивши на березі тільки малі бекети, козаки стали поза тереном, опанованим гарматами ворога, вкопуватися в землю. Байдаки надпливли, на противнім березі заревли гармати, всі нараз. Кулі падали густо, але шкоди не робили ніякої, бо коли ще вступилися козацькі бекети, там, де ті кулі падали, не було живої душі. І густа мушкетна польба з байдаків тільки обчімхувала листє з кущів. Не чуючи стрілянини від берега, Литовці погадали, що козаки вже втікли до свого табору. Отже стали вискакувати з байдаків на беріг. Гармати в Лоєві замовкли, щоби кулями не засипувати своїх. Лише піхота, висідаючи з байдаків, далі стріляла і стріляла. Козаки, лежачи в своїх ямах, не відповідали ні стрілом. Так вся литовська піхота опинилася на березі. Більша часть станула між Дніпром і полудневим берегом Сожі, саме по тім боці, по котрім був козачий табор. По другім боці Сожі, в клині між Дніпром і Сожею усадовилася менша частина піхоти під командою полковника Отенґавза. Головна сила по боці, де був козачий табор, стала підступати в сторону табору. Вона мала приказ просто табору висипати шанці. Хоч настала ніч, Радзівіл не покинув свого пляну таки зараз перекинути на той бік гармату і зараз вдарити на козацький табор. Потерпав, щоби козаки, бачучи, що не переливки, під покровом ночі не втекли.

Лави литовської піхоти ішли щораз сміліше, бо ворог неначе в землю запався. А козаки справді позападалися в землю. Кождий, з мушкетом зверненим в сторону ріки лежав в своїй ямі і наслухував. Нараз десь тут, то там гукнув стріл. Повалився один, то другий Литовець. Чим далі Литовці підходили, тим частіші були між підступаючими зойки і крики. Підступаючи далі, Литовці й собі зачали стріляти. Нараз пальба стала така густа, що Литовці подалися взад. Аж коли назад опинилися на березі Дніпра, пальба троха затихла. Друга проба підступити під козачий табор скінчилася таксамо. Литовська піхота знов відступила по берега, полишаючи за собою поле вістелене трупом. Третої проби вже не було. З рапорту, висланого лодкою до Радзівіла гетьман доміркувався, що в ночи решти війска на той бік вже не переведе, отже й піхоті по тім боці дав приказ, щоби до рана сиділа тихо.

Піхота Радзівіла сиділа тихо, але не сиділи тихо козаки. Козак, сидячи в ямі, рив лопатою далі вперед і підкопувався під позиції ворога. Підкопавшися так, що куля з його мушкету могла досягти ворога, він стріляв. Ще не один Мадяр, Шкот, Німець, чи Швед в литовськім війску пішов землю гризти. Часть сего війска вже й на байдаки вернула, щоби за їх грубими стінами бути безпечними перед козачим оловом.

Отенґавз по тім боці Сожі був мудріщий. Він доразу додумався до того, що в ночи ліпше не пхатися. Ще коли почув стрілянину, став скоро окопуватися. До рана його німецький жовнір висипав такі шанці, що їх могла би взяти тільки гармата. По його боці не було козаків, отже він встиг перевезти байдаками пару гармат, котрі уставив в своїм таборі.

На другий день рано Радзівіла звістили, що коли стало свитати, то й решта його піхоти по козацькім боці, яка ще через ніч видержала була на березі, втікла на байдаки за його охоронні стіни. В ночи козаки зарилися так близько до Дніпра, що їх мушкети опановували цілий беріг. Радзівіл скликав раду. Всі були тої гадки, що від фронту до табору Подобайла не підступиш, бо козаки піхоти до табору не допустить, гармат не дадуть виладувати з байдаків на беріг. Воєнна рада врадила, що піхоту з гарматою треба перекинути через Дніпро висше, далеко від козацького табора і на козаків ударити ззаду. Правда, між литовським війском і козацьким табором буде тоді ріка Сож, але гармата дасться підсунути під табор так близько, що його можна буде збомбардувати. Тоді не тяжко буде піхоті пройти Сож, та вдарити на зруйнований табор і на останки козацтва. Одночасно гармати в Лоєві непокоїлиби козацький фронт і з боку вдарилаби на табор піхота Отенґавза.

Змінивши плян баталії, гетьман відкликав усю ту піхоту, що по тім боці Дніпра на байдаках дожидала нових приказів. В Лоєві на березі уставлено другу батерію. Другі дві батерії уставлено троха висше, просто устя Сожі. Сі батерії мали шахувати козаків тоді, коли литовська піхота буде висідати на беріг висше устя Сожі. До сего походу гетьман вибрав найліпші прапори піхоти, і стягнувши з коний половину кінноти, додав її до піхоти. На чолі сего війска поставив оберштера Тіценґавза. Між становищами гармати стояли байдаки, готові се війско, скоро смеркнеться, перекинути на той бік Дніпра. Від полудня війско стояло готове до походу, але страшна злива від полудня до самого вечера принесла в Дніпрі таку воду і таку филю, що було дуже небезпечно пускатися байдаками на той бік. Надіючися, що через ніч вода впаде, князь відклав переправу до рана. Рано вода вже справді була майже така, як перед зливою. До намету князя прийшов Тіценґавз по послідні прикази.

— Війско готове? — князь спитав.

— Вже стоїть на березі. Пушкарі при гарматах.

(Дальше буде).

Марійка: Цікава я, чи Ромко направду любить мене?

Ольга: Любить тебе. Чому робив би щодо тебе виімку.

ВАЖНА ДЛЯ ВСІХ УКРАЇНЦІВ ФІЛЬМА

ТАРАС ШЕВЧЕНКО

буде ставлена цими днями в слідуючих місцевостях:

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. — ПЯТНИЦЯ, 1-ГО ЛЮТОГО
УКРАЇНСЬКИЙ НАР. ДІМ, 214 ФУЛТОН ВУЛИЦЯ
7.30 вечером.

БЕЙОН, Н. ДЖ. — СУБОТА, 2-ГО ЛЮТОГО
В САЛІ У. М. С. А., ЕВНЯ Е. і 22-га ВУЛИЦЯ.
7.30 вечером.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — НЕДІЛЯ, 3-ГО ЛЮТОГО
УКРАЇНСЬКИЙ ДІМ, 158 МЕРСЕР ВУЛИЦЯ.
7.30 вечером.

ПАССЕЙК, Н. ДЖ. — НЕДІЛЯ, 10-ГО ЛЮТОГО
УКРАЇНСЬКА ГАЛЯ, 212 ПРЕЗИДЕНТ ВУЛИЦЯ.
ДВІ ВИСТАВИ: 1.30 пополудні і 7.30 вечером.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. — СУБОТА, 16-ГО ЛЮТОГО
MOOZ HALL, 1314 НОРТ БРОД ВУЛИЦЯ.
7.30 вечером.

ПРИХОДІТЬ ТОЧНО НА ОЗНАЧЕНИЙ ЧАС.

ПОЗІР! ПАСЕЙК, КЛІФТОН І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

З НАГОДИ 10-РІЧНОГО ЮВИЛЕЮ ЗАСНОВАННЯ ТОВ-А „УКРАЇНСЬКА СІЧ", ВІД. 182 У. Н. СОЮЗА, В КЛІФТОН, Н. ДЖ.

— відбудеться —

В СУБОТУ, ДНЯ 2-ГО ЛЮТОГО 1929 РОКУ

при співучасти п. МИК. ЗАЗУЛЯКА і панни ЯРОСЛАВИ БІЛОРУСЬКОЇ

ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ

В САЛИ РУСКОЇ НАРОДНОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ,
159 — 4та вулиця, Пассейк, Н. Дж.

В програму Концерту входять: сольо-співи, деклямації, співи мішаного хору, скрипкові соля. — Програма дуже богата.

Святочну промову згодився виголосити добр. РОМАН СЛОБОДЯН, головний фінансовий секретар У. Н. Союза 25-6

Початок в 7-мій годині вечером. — Вступ 50 центів.

УВАГА! ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.! УВАГА!

ТОВАРИСТВО КНЯЗЯ ДАНИЛА,
відділ 356 Українського Народного Союза

— устроює —

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 2-ГО ЛЮТОГО 1929 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,
610 SO. AMERICAN STREET, PHILADELPHIA, PA.

Початок в год. 7-ій вечер. — Вступ з ґардеробою 50 цнт.

Згадане товариство запрошує всі українські братства, товариства і сестрицтва та всіх Українців і Українок з Філаделфії і околиці до численної участи. Музика перворядна. За свіжі перекуски і здорові напитки ручить 25

Балевий Комітет.

Dr. N. M. HNATYSHYN
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРҐ
2191 PROFESSOR ST., CLEVELAND, OHIO.
Телефон офісу: ATLANTIC 2054.

НОВЕ ПРАВО ІМІҐРАЦІЙНЕ

Чи ви є горожанином Америки, чи ні — спровадимо до Америки Вашу жену і діти, котрі числять низше 21 літ, а старших і рільників на фарму.

Богато людей приїхало по отриманню від нас ДОКУМЕНТІВ І КАРТ КОРАБЕЛЬНИХ.

Проте хто має:

1) Спровадити кого з родинного або з інших країв, як КАНАДИ і ін., або хоче виїхати на вигідних КОРАБЛЯХ до краю і вернути до АМЕРИКИ без КЛОПОТУ, чи є горожанином, чи ні;

2) Вислати гроші до краю так, щоби без жадних доплат були доручені адресатови в ДОЛЯРАХ АМЕРИКАНСЬКИХ — або

3) Полагодити якунебудь КРАЄВУ СПРАВУ, купити або продати маєток в краю або в Америці — виробити КОНТРАКТИ, ПОВНОВЛАСТИ СКРИПТИ ДОВЖНІ і т. ін.; — нехай з повним довірем удасться устно або листовно до знаної від звиш 20 літ правдиво УКРАЇНСЬКОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ: 22—

T. J. HRYCEY & CO.
NOTARY PUBLIC, REAL ESTATE, FIRE INSURANCE, STEAMSHIP TICKETS AND AMERICAN EXPRESS AGENCY,
329 SO. FOURTH STREET, PHILADELPHIA, PA.
TELEPHONE: LOMBARD — 25-93.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПОЛЬСЬКО-АМЕРИКАНСЬКА ҐАЗЕТА ПРО ПОДВИГИ ЕПИСКОПА ХОМИШИНА.

Громадянка Антоніна Мегалівна з Шикаґо, Ілл., переслала нам витинок з польської ґазети „Dziennik Chicagowski", з дня 29 січня 1929 р., де в рубриці „Wieści z Polski" поміщено слідуюче:

Stanowcze wystąpienie X. biskupa Chomyszyna przeciw rozpolitykowaniu ruskiego duchowieństwa.

Biskup grecko-katolicki w Stanisławowie, X. Chomyshyn wydał odezwę do grecko-katolickiego duchowieństwa, będącą wyrazem troski o cerkiew unicką z powodu grożącego jej niebezpieczeństwa ze strony religji i cerkwi.

Odezwa wyrzuca w gorzkich słowach grecko-katolickim parochom duchowny konkubinat z wrogami religji przez współpracę ich w kooperatywach, czytelniach itd.

Duchowieństwo unickie zżyło się już tak zupełnie z zatrutą atmosferą, panującą w ukraińskich instytucjach, że popiera je nawet pieniężnie, lokując w nich wbrew interesowi religji kapitały cerkwi.

Bardzo szeroko omawia X. biskup Chomyszyn sprawę kalendarzy, wydawanych przez Ukraińskie Towarzystwo Oświatowe "Ridna Szkoła" we Lwowie i zwraca uwagę na znamienny fakt, że kalendarjum prawosławne umieszczono w nich na honorowem miejscu, zaś kalendarjum rzymsko-katolickie zepchnięto na szary koniec.

Do odezwy dołączone jest zarządzenie: 1) aby parochowie ogłosili z ambon zakaz wchodzenia w jakiekolwiek stosunki towarzyskie z apostatami i sektami, 2) aby wycofali pod groźbą koniecznych następstw, aż do utraty parochji włącznie kapitały cerkiewne z kooperatyw i instytucyj ukraińskich, w których znajdują się wrogowie cerkwi i wiary.

Dalej nakazuje zarządzenie w ciągu miesiąca donieść episkopatowi, jakie pisma czyta i prenumeruje każdy duszpasterz, oraz jaki udział bierze paroch w miejscowych instytucjach ukraińskich, wreszcie jakie sekty znajdują się w parochji. Oprócz tego zabrania X. biskup Chomyszyn używania jakichkolwiek kalendarzy, wydawanych przez "Ridną Szkołę."

ПОДЯКА.

Складаю щиру подяку У. Н. Союзови за уділену мені з запомогового фонку запомоги у висоті $75, бо з причини хороби моєї й жени знаходжуся в дуже скрутних фінансових обставинах.

Рівнож сердечно дякую бр. св. Стефана, від. 221 У. Н. Союза, і його членам за уділену мені запомогу з братської каси і добровільні датки. Дай Боже, щоби всі Українці як оден зрозуміли вартість і значіння нашої інституції У. Н. Союза і стали його членами.

З належним поважанням і подякою.

Іван Чучман,
член від. 221 У. Н. Союза,
Шикаґо, Ілл.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

МИЛВИЛ, Н. ДЖ.

Взірцева українська кольонія в Америці.

Будучи в гостині в своїх краянів у місцевости Милвил, виніс я дуже гарне враження про наших фармерів. Їх життя нагадує мені цілком краєве, тихе, спокійне село. Вони мають гарні доми, прекрасно умебльовані, електрикою освітлені. Я бачив малі, але зате гарні господарства наших людей. Серед подвіря кожної фарми є керниця зі здоровою водою та з краєвим „журавлем". Відтак стоять рядочком курники, котрі містять по кількасот курий, харно плекані й також освітлені електрикою. Тут наші фармери занимаються ховом дробу та засівом городовини. Декотрі фармери подороблялися гарного маєтку, приїхавши сюди тому десять літ ледви з двома десятками долярів в кишени. Нинька вони вже вартають по 20—30 тисяч долярів.

Поза їх гарним і чесним дорібком є ще друга гарна сторона, що гідна похвали, а це сторона національна. Діти їх говорять виключно по українськи, як на улиці так і в хаті. Не забувають наші фармери також і про висші американські школи, як ось громадянин Чоп вже посилає своїх дітей до гайскул.

Одним словом, живуть тут наші фармери гарно, вони мають тут два сильні відділи Українського Народного Союза, де в своїх відділових касах мають поверх 15 соток долярів. Ґазета „Свобода" є їх найпопулярнішою часописю й вони люблять її читати.

„Боротьба, яку „Свобода" повела з рутенськими рабами, — говорили мені фармери, — наш нарід освідомила. А „Свобода" стала для нас тим, чим був Мойсей для Жидів. Мойсей вивів Жидів з єгипетської неволі, а „Свобода" нас вивела з неволі рабства духа і тому належиться пошана від нас для Українського Народного Союза за те, що видає таку гарну ґазету".

Будучи на їх зборах, я подивляв їх спокій та рівновагу, як вони слухають уважно, без крику та шуму. Діти заховуються спокійно. На галі нема тих крикунів, тих вічних критиків, що кричать на мітинґах на цілу губу. Я так гарно почував себе між нашими громадянами в Милвил, що прямо аж хотілося остати на завше між такими громадянами. Чесна праця наших людей поборола все, затерлися давні негодовання на адресу громадянина Матолича, що то мовляв, спровадив наших людей на пустарі бідувати. Тепер я чув, як громадяне-фармери відносяться з подякою до гром. Матолича. Слідби побажати, щоб наші люди поселювалися гуртками на таких кольоніях як Мілвил чи Нова Україна. Техніка поступає і зі своїми машинами виганяє людей з фабрик на вулицю. Міліони людей остають раз-у-раз без праці. І чи не краще осісти на землі і працювати для себе замісць на фабричних баронів і журитися, чи не виженуть нас з фабрики?

В. Гасій.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Т. О., Блумфилд, Н. Дж. На нашу думку поінформовано чужинців в спосіб невідповідний. Це не було місце, щоби розводитися про відмінність нашої культури від московської, бо чом тоді не говорити про ріжниці між нашою і польською чи якою другою культурами. А коли учені хочуть запізнатися з нашою історією, літературою, культурою і нашими політичними змаганнями, так хай шукають того знання деінде, а не в Ню-арку. Тоді буде можна говорити про серіозних учених і про серіозну науку.

В. Г., Трентон, Н. Дж. Дуже Вам вдячні за допис, але з нього треба було викроїти те, що звязане з релігійним питанням. Про це, коли ходить о Милвил, вже була у нас згадка.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Лудлов, Масс.

Дня 26 грудня 1928 р. померла члениця товариства імени Івана Франка, відділу 253 Українського Народного Союза, Розалія Наливайко. Покійна прожила всього 30 років, померши на тяжку хоробу — сухоти.

Покійна за життя була невсипущою робітницею на українській ниві. Вона брала участь в театральних представленнях, а також була членицею місцевого хору. Громадянство її добре знало і з вдячности масово прийшло на похорон, щоби віддати пошану небіжці.

Підписаний, як муж покійної складає свою щиру подяку У. Н. Союзови за виплачення посмертного у висоті 500 долярів.

Також складаю подяку уряди товариства ім. Івана Франка, як і всім членам товариства та знайомим, котрі брали участь у похороні моеї жени.

Земля хай буде їй пером!

Ст. Наливайко.

ПОДЯКА

Я, яко член 123-го відділу У. Н. Союза, висловлюю свою щиру подяку нашому батькови Союзови за уділення мені допомоги 75 долярів з фонду запомогового.

Щасти Боже, щоб наша орґанізація У. Н. С. так росла й кріпла, як розвиваються дерева на весні.

Василь Плішка,
Scranton, Pa.

УВАГА! — ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.!

СЕСТРИЦТВО ЛЮБОВ,
відділ 37 Укр. Народ. Союза

— устроює —

ПЕРШИЙ СЕГОРІЧНИЙ

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 2. ЛЮТОГО 1929 Р.

В ГАЛИ У. Н. ДОМУ
214-16 FULTON ST., ELIZABETH, N. J.

Початок в год. 7-ій вечером.
Вступ 35 центів.
Для Братств і Товариств вступ вільний.

Сестрицтво Любов запрошує на той Баль весь український загал. На тім Бали буде приґравати до танцю першорядна українська музика, будуть смачні перекуски і здорові напитки, а за добру забаву ручить 25

Комітет.

В музеї. Пані: Пане провідник, чи тут платиться вступ за діти?

Провідник: Так, нижче дванацять.

Пані: А то добре, бо я взяла зі собою лише пятеро дітей.

—o—

— Пане Купчак, ви маєте ґудзок на ланцюшку від годинника, чи це який знак?

— А певно, — я завязав собі його, щоби пригадати жінці, аби мене спитала, чи я й цього не забув, що я повинен був памятати.

ПОЗІР! ДЖЕРЗИ СИТІ І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОГО БУДІВЕЛЬНО-ПОЗИЧКОВОГО ТОВАРИСТВА В ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ.

— відбудеться —

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 2-ГО ЛЮТОГО 1929 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛИ,
158-160 MERCER STREET, JERSEY CITY, N. J.

Початок в годині 6-тій вечером. — Вступ 50 центів.

На сей баль запрошується весь український загал. На бали буде приґравати до танцю першорядна концертова музика п. М. Тимкевича. Будуть смачні перекуски і здорові першої якости напитки. Заряд певний, що всі учасники балю будуть зі всього вдоволені. — Комітет. 21,5

**А КОЖДА ДІВЧИНА В СЕЛІ ХЛОПЦЯ МАЄ
А МЕНІ, СИРОТІ, НІЦ СЯ НЕ ТРАПЛЯЄ
ПІДУ НА МУЗИКУ, ХЛОПЦІ СЯ ЦУРАЮТЬ,
БЕРУТЬ ДІВКИ В ТАНЕЦЬ, А МЕНЕ МИНАЮТЬ
Я БІДНА СИРОТА СИДЖУ ТАЙ ДУМАЮ
НІХТО МЯ НЕ ХОЧЕ, БО ПОЛЯ НЕ МАЮ**

ЦЕ ЛИШ КАВАЛЬЧИК ПІСНІ З НОВОЇ РЕКОРДИ ГУМЕНЮКА, ДЕ В РОЛІ СИРОТИ СПІВАЄ ЗНАНА СПІВАЧКА МІСС КРАСНОВСЬКА. ХТО ЩЕ ТОЇ РЕКОРДИ НЕ МАЄ, ТО ПОВИНЕН ДІСТАТИ ЇЇ ВІД НАС ЯК НАЙСКОРШЕ.

Columbia

ВСІ РЕКОРДИ ГУМЕНЮКА:

27159 На Вечерницях. Ч. 1 і 2.	27098 Гоп Вальс, присюди.
27154 Спросини, часть 1 і 2.	27093 Забава в стодолі, часть 1 і 2
27143 Кума з міста ішла / Танець мого кума.	27091 Вівчар на сопілці
27140 Поправини в Америці, ч. 1 і 2	27089 БАНДУРА, вальц.
27136 Свекруха бє і плакати не дає.	27088 Хотіла мене мати.
27131 Заручини в Америці.	27087 На весіллю під хатою.
27128 Танець з під Львова.	27085 Український „Ту-степ".
27115 Попразент, часть 1 і 2.	27084 На весіллю під хатою.
27106 Кодо гаю походжаю.	27078 Грай, або гроші віддай.
27104 На сінокосі — Козак.	27079 Придане — Пересувини.
27100 Думка Коломийка. / Довбуш полька.	27071 Чабан — Гуцулка.
	27070 Поправини, часть 1 і 2.
	27054 Гамай кицю. — Рах цех.

ВСІ ПОВИЩІ РЕКОРДИ ПО 75 ЦЕНТІВ З ПЕРЕСИЛКОЮ.

УКРАЇНСЬКІ 12-ЦАЛЕВІ РЕКОРДИ ПО $1.25. З пересилкою.

70012 Лемковське Весілля, часть I і II, Орхестра і Хор Гуменюка.
70011 Вертеп, зложив і відограв Гуменюк і його орхестра і хор.
70013 Рождество Христове, дві части, відспівав Хор А. Ґели.
70010 Завіщанне Т. Шевченка, композиції Людкевича. Відспівав Хор А. Ґели.
70009 Українське Весілля в Америці, Хор і Орхестра Гуменюка.
70008 Ярмарок в Бродах, — Жуковський і Красновська.
70007 Український Баль в Америці, — Хор і Орхестра Гуменюка.
70006 Парубки в корчмі, — Хор і Орхестра Гуменюка.
70005 Празник в старім краю. — Хор і Орхестра Гуменюка.
70004 Христини Гриця, — Хор і Орхестра Гуменюка.
70003 Отченаш і Вірую, — відспівав М. Зазуляк.
70002 Укранїське Весілля в старім краю. — Гуменюка.
70001 Христос Воскрес. Согласно заспіваймо. — Зазуляка.
70000 Бог Предвічний, ціла коляда. — Відспівав М. Зазуляк.

ЧУЖІ ГАРНІ 12-ЦАЛЕВІ РЕКОРДИ.

67001 Сариске Весілля, часть 1 і 2.
67004 Сариске Весілля, часть 3 і 4.
63005 Польське Весілля, — відограв і зложив П. Гуменюк.
63007 Польські Хрестини, — відограв і зложив П. Гуменюк.
59044 Коли ми зійдемся, — Вальц до танцю зі співом.
59046 Трі о'клак ін де морнінґ. — Новий вальц.
59047 Вальцові мельодії Віктора Герберта.
59043 Дунайські филі і Вітрове весілля. — Рекорд до танцю.
64001 Сонце сходить і заходить. Ей Ухнем. — Д. Ділов.
50041 Май контрі і Стар Спенґлед Беннер. — Два американські Гимни.

Хто любить більше 12-цалеві рекорди, тому можемо вибрати самі що найкращі, лиш напишіть кільком.

10-ЦАЛЕВІ РЕКОРДИ ПО 75 ЦЕНТІВ З ПЕРЕСИЛКОЮ:

27161 Одрехівська полька / Обертана з молодом.
27159 Вечерниці. Гуменюк.
27157 Темна нічка і Ой зацвила малинонька.
27156 На фармі і Брехня, Жуковський
27158 Лемковський танець.
27160 А наш Хаїм щоб здоров, Жуковський.
27162 Мамуню, тантуню. Лемковська.
27154 (Запросини на Лемківська / (весілля.

СВЯЩ. О. М. МАРУЩАК, тенор, з акомп. орхестри.
27147F (Помарніла наша доля, / (О, не забудь.

УКР. ОРХЕСТРА ПЕТРА РОСАДИ.
27148F (Посьмітюха, тропак, / (Жидівочка на селі.
27145F (Трембулянка, танець, / (Чабарашка, танець.

ПЕТРО ОРДИНСЬКИЙ, барітон, з акомп. орхестри.
27150F (Ой, і не гаразд Запорожці, / (Ой, бре море, бре.
27135F (Віе вітер, / (Думка про Морозенка.

ДОБРЕ ПРОДАЮЧІСЯ ПОПЕРЕДНО ВИДАНІ РЕКОРДИ:

САЛЬОМЕЯ КРУШЕЛЬНИЦЬКА, сопран, з акомп. орхестри.
27132F (Вівці мої, вівці, паст. пісня. / (Через сад виноград, дівоча (пісня.
27133F (Ой, де ти ідеш, де ти поїдеш / (Ой, летіли білі гуси, розплетини.

УКР. ОРХЕСТРА П. ГУМЕНЮКА. Сопран: Наша Роза Красновська.
27136F (Свекруха бе і плакати не дає / (Кум до куми, Е. Жуковський
27146F (Жінка в Небі, часть 1. / (Жінка в Небі, часть 2.
27117F (З кіньми наніч, / (Косарі.
27119F (Ой, зацвила черемшина, / (Вічний Революціонер.

ВОЛОДИМИР ДИЛОВ, бас, з акомп. орхестри.
27141F (Ой, щось дуже загуляв єм, / (Тепер я Турок, не козак.

ХОР ім. ЛИСЕНКА З ДЖЕРЗИ СИТІ (Дірігент Андрій Ґела).
27137F (Вечірний дзвін, / (Чарочко моя.

УКРАЇНСЬКИЙ ХОР „ЛІРА" з акомп. орхестри.
27138F (Реве та стогне, / (Закувала та сива зазуля

27125F (Верховина, / (Де Дніпро наш.
27126F (Ой, у полі нивка, / (Ой, у лузі.

Д. МЕДОВИЙ, тенор, з акомп. орхестри.
27144F (Зажурився чоловік, / (І шумить і гуде.
27130F (Така її доля, / (Карі очи.

УКР. ОРХЕСТРА П. ГУМЕНЮКА, Барітон: Евген Жуковський. Сопран: Наша Роза Красновська.
27143F (Кума з міста ішла, / (Танець мого кума.
27140F (Поправини в Америці, (часть 1 і 2.
27131F (Заручини в Америці, ч. 1. / (Заручини в Америці, ч. 2.
27128F (Заяць женех, / (Танець з під Львова.
27115F (Попразент, часть 1 і 2.

УКРАЇНСЬКА СІЧОВА ОРХЕСТРА „СУРМА".
27123F (Кучерява Катерина, / (Аркан.
27122F (На городі сурма грає, січовий марш, / (Марш Садовського.

Всі рекорди висилаємо почтою і гарантуємо, що не піб'ються.

Коли хочете мати рекорди нові і найскорше, то сейчас пишіть до нас; до кождого ордера додаємо голки або якусь книжочку на презент. Хто замовляє не меньше як 5 рекордів, тому оплачуємо пересилку.

Коли знаєте гарну пісню і хотілибисьте почути її на рекордах, то напишіть до нас про це. 245—

Всі замовлення посилайте на адресу:

SURMA BOOK & MUSIC COMPANY, INC.,
(СІЧОВИЙ БАЗАР)
PIANOS, VICTROLAS, RADIOS, RECORDS, PIANO ROLLS AND MUSICAL INSTRUMENTS
103 AVENUE A, (між 6-ою і 7-ою улицею), NEW YORK, N. Y.

СЬОГОДНЯ ВЕЛИКА БОРОТЬБА

Душитель ЛЮЇС проти ЗАЛІЗНЯКА

Це буде надзвичайна боротьба. Цілий рік Пфефер старався, щоби дістати Душителя на боротьбу, але він цілий час занятий. Минувшого тижня Люїс положив Ґардіного в Медісон Сквер Ґарден. Пфефер післав домагання через Атлетичну Комісію, щоби Люїс приняв визов Залізняка на боротьбу до побіди. Пфефер згодився заплатити Люїсови $5,000 після довших переговорів. Душитель приняв визов і підписав контракт.

Боротьба назначена на

ЧЕТВЕР, ДНЯ 31-ГО СІЧНЯ 1929 РОКУ

В СТАР КАСИНО, 107 вул. і Лексінґтон Ав., НЮ ЙОРК, Н. Й.

ПОЧАТОК 8.15 ВЕЧЕРОМ. — ТИКЕТИ ПО $2.00.

Люїса знає в Америці кожна дитина і він числиться найкращим борцем Америки.

Також буде боротись матрос **КИРИЛЕНКО** проти **НАЙБІРҐА, ҐАРДІНІ** з **ҐРОБМАЄРОМ, ВЛАДЕК ЗБИШКО** проти **КАПЛАНА** і **ДЕВІТО** з **ВОКЕРОМ.**

Не забувайте: **ЧЕТВЕР, 31-го СІЧНЯ.**

Дороговказ: Брати 3-тої Евені елевейтор до 106 вул., або Лексінґтон Ев. собвей до 104 вул.

ЖАК ПФЕФЕР, менаджер.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

ЙОНКЕРС, Н. Й.

Допомога селу Довга Войнилівська, пов. Калуш.

В Йонкерс мешкає кілька Українців, що походять з села Довга Войнилівська. Їх серце відзивалося на кождий народний заклик рідного села. Щоби допомогти поширенню просвіти в ріднім селі, зійшлися одиниці на мітинг і ухвалили відбути пікнік на дохід селу Довга Войнилівська.

Вибрано комітет, до якого ввійшли: І. Лаґойда, К. Чолій і Н. Ганич. Комітет взявся совісно до праці і оголосив пікнік на 17-го червня 1928 р. Успіх пікніку був добрий, бо чистого доходу було $113.30 Окрім тих грошей прибуло $55.00 як добровільні жертви від слідуючих осіб. По $10 зложили: К. Чолій, Н. Ганич і Р. Качур; по $5.00: М. Федьків, О. Бавій, І. Лаґойда і С. Атаманчук; по $2.00: А. Матусевич і В. Чолій, а $1.00 Н. Гавриляк. Загальна сума виносила $168.30. З тих грошей вислано до краю, до рідного села Довга Войнилівська на читальню Просвіти $165.00 долярів. Оплата за пересилку виносила $3.30.

Родимці! Не забувайте на той наш рідний український нарід, що витягає руку до нас і просить о поміч. Не берім їм це за зле, бо вони мають повне право до нас, бо ми їм найблизші, ми їх рідня, а до чужих не підуть. Хто з вас хотівби післати яку запомогу до села Довга Войнилівська, то проситься слати гроші просто до села на руки комітету: Дмитро Джаваґа, Петро Боднар і Стефан Винник.

—o—

ЙОНКЕРС, Н. Й.

Український Клюб на Рідний Край.

На річнім мітинґу Українського Горожанського Клюбу при вул. Джексон ч. 29, піднесено, що годі кінчити мітинґ, щоби не згадати за рідний край, але не словом, а жертвою, бо це найкрасша згадка. На зазив дякоучителя Михайла Фатюка і громадян Івана Сокири і Н. Чолія та за згодою всіх других членів рішено висиґнувати з каси $100 на інвалідів, а $5 на Тов. „Просвіта" у Львові.

Кромі цего кождий з присутних членів вписався з нагоди ювилею „Просвіти" у її члени, складаючи по $2. Зложили слідуючі:

В. Мандзій, К. Чолій, М. Чолій, І. Лабойда, І. Сокира, М. Фатюк, М. Федьків, Адам Ганчарик, М. Кендзерський, Г. Сокала, Іван Дучинський, В. Ґузій, М. Богдан, О. Кардаш, М. Гавриляк. — Разом переслано до краю через Обеднанне $55.

Василь Мандзій.

—o—

НЮАРК, Н. ДЖ.

На Рідну Школу.

Подаю, що на вічу в справі допомоги Рідній Школі, яке відбулося 14 жовтня 1928 р. і при дальшій збірці зібрано разом $759.50. Розходи вічеві виносили $46.50.

На Рідну Школу в старім краю остало $713, які вислано на призначену ціль.

У звіті не подано точно деяких імен, але це сталося через поспіх, за який інтересовані не повинні гніватися.

За Комітет:

Г. Дідоха, предс.

Молодий, початкуючий письменник просив славного вже тоді французького письменника-драматурґа Скрібе, щоби прочитав і оцінив його песу.

Скрібе читав дві хвилі, потім віддав рукопис і сказав:

— Любий пане! Вважайте, не пишіть дурниць — доти, доки не будете славні.

